

sygn. akt VII U 396/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

8 maja 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 8 maja 2023 r. na posiedzeniu niejawnym w Warszawie

odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.

z 13 stycznia 2023 r., znak (...) (...) (...) - (...)

o zwrot nienależnie wypłaconej renty rodzinnej

wniosek M. W. o umorzenie należności, zawarty w odwołaniu, przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w W.;

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 396/23

UZASADNIENIE

M. W. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 13 stycznia 2023 r., znak: (...) (...) (...) - (...). Odwołujący wskazał, że zgodnie z pierwotną datą ważności legitymacji, status studenta powinien utracić 30 września 2021 r., jednak w związku z pandemią Covid-19 działania administracyjne zostały ograniczone i uczelnie przedłużały ważność legitymacji o jeden semestr, czyli do końca lutego 2022 r. Odwołujący podniósł, że miał zdawać egzaminy poprawkowe, ale na skutek szeregu niepowodzeń i losowych perturbacji w życiu osobistym, nie było go stać na kontynuację nauki. Musiał wyprowadzić się z domu i wynajmować wraz z narzeczoną mieszkanie, co pochłaniało około 3/4 jego pensji. Na każde zawiadomienie ZUS o przedłożeniu stosownego zaświadczenia - stawiał się i przynosił takie zaświadczenie. ZUS przestał informować go o konieczności przedstawiania kolejnych zaświadczeń, a w jego życiu w tamtym okresie nastąpiły liczne absorbujące zmiany, nie uzupełniał dokumentacji. Nie był świadomy, co może z tego wynikać. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacał mu w dalszym ciągu rentę po zmarłym ojcu, bez upominania się o zaświadczenia. Uznał więc, że takie zaświadczenie obowiązuje dłuższy czas i nie jest konieczne ich uaktualnianie. Odwołujący wskazał, że nie było to świadome działanie w złej wierze z jego strony, a jedynie niewiedza. Zaznaczył, że renta po zmarłym ojcu była dla niego ogromną pomocą. W czasie, gdy zapisał się na studia, zmuszony był zakupić laptopa, ponieważ w chwili obecnej jest to niezbędny element wyposażenia każdego studenta, np. do poszukiwania informacji w Internecie, korzystania z programów związanych z kierunkiem studiów czy przygotowywania prac zaliczeniowych. Pieniądze z renty zainwestował również w drukarkę ze skanerem, by w dalszej perspektywie zaoszczędzić pieniądze i czas związane z korzystaniem z punktów ksero. Po ojcu nic nie odziedziczył. Wychowywała go samotnie matka, a ojca w pewnym stopniu zastępował mu dziadek, z którym był bardzo zżyty. W październiku 2021 r. dowiedział się, że dziadek jest nieuleczalnie chory na raka. Choroba ta wyniszczyła go całkowicie w ciągu paru miesięcy. Umarł na początku maja 2022 r. Obiecał mu, że wróci do nauki i tak też ostatnio uczynił, zapisując się do szkoły policealnej (...). Jego obecna sytuacja finansowa powoduje, że zapłacenie 37 995,43 zł jest dla niego niemożliwe. Nie posiada zdolności kredytowej, nie ma żadnych oszczędności ani możliwości pożyczania takiej kwoty od kogoś bliskiego (w roku 2017 jego mieszkanie spłonęło w pożarze, a konsekwencje finansowe tego

zdarzenia jego rodzina odczuwa do dnia dzisiejszego, spłacając dług zaciągnięty na remont). Odwołujący wskazał, że wraz z narzeczoną nie zarabiają dużo. Odwołujący pracuje przy naprawie elektrycznych hulajnóg (umowa - zlecenie, pensja zależna od ilości godzin), od grudnia 2022 r. ma drugą pracę, również na umowę zlecenia, w (...) przy wycenie pojazdów. Jego narzeczoną pracowała, także na umowie zlecenia, w sali zabaw dla dzieci, a w chwili obecnej szuka nowego zatrudnienia, jednocześnie studiując. Tak więc na ten moment ich źródłem dochodów jest jedynie jego skromna pensja. Nawet rozłożenie tego długu na raty przyczyniłoby się do pozbawienia ich niezbędnych środków utrzymania. Odwołujący podkreślił, że brak działania w sprawie przedstawienia stosownych dokumentów nie wynikał z jego złej woli czy celowego działania na niekorzyść Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a jedynie z braku świadomości zaistnienia takiej konieczności. Nie zdawał sobie sprawy z tej sytuacji, tym bardziej, że ZUS wysyłał jego rentę regularnie, bez informowania o braku potrzebnej dokumentacji, który powinien skutkować wstrzymaniem wypłat. Był więc pewny, że wszystkie formalności załatwione wcześniej są obowiązujące w dalszym ciągu, a krótka przerwa w pobieraniu nauki, związana z sytuacją materialną i poszukiwaniem nowej szkoły, nie jest czynnikiem unieważniającym przedłożone dokumenty. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności odwołujący zwrócił się z wnioskiem o umorzenie lub odstąpienie od żądania zwrotu tej należności, łącznie z odsetkami w całości (odwołanie z 7 lutego 2023 r. k. 3-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając stanowisko organ rentowy wskazał, że odwołujący urodził się (...), 18 lat życia osiągnął 25 czerwca 2016 r. Na podstawie zaświadczenia Wyższej Szkoły (...) pod Auspicjami PAN, Wydział Informatyki, z 18 września 2020 r. i 16 grudnia 2020 r., decyzją z 31 grudnia 2020 r. organ rentowy przyznał ww. prawo do renty rodzinnej.

O konieczności poinformowania organu rentowego o zaprzestaniu uczęszczania do szkoły, odwołujący się został pouczony już w decyzji z 8 września 2016 r. (zob. pkt. VIII pouczenia). Ww. został tam również pouczony o tym, iż prawo do świadczenia ustaje, gdy ustanie którykolwiek z warunków niezbędnych do jego przyznania (III.1), a także, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenia jest zobowiązana do ich zwrotu IV).

Ponadto, organ podkreślił, że decyzjami z 15 listopada 2021 r. i 25 sierpnia 2022 r. przyznał ww. kolejne dodatkowe roczne świadczenie pieniężne. W decyzjach tych ww. został poinformowany, że jeżeli nie miał prawa do świadczenia, z tytułu którego organ rentowy wypłacił dodatkowe świadczenie lub nie przysługiwała wypłata tego świadczenia albo świadczenie to przysługiwało w wyższej wysokości, organ rentowy ustali kwotę nienależnie pobranego świadczenia, która będzie podlegała zwrotowi (pkt 4 pouczenia).

Natomiast decyzją z 12 kwietnia 2022 r. ZUS przyznał ww. dodatkowe roczne świadczenie pieniężne. W decyzji tej ww. został pouczony, że jeśli na 31 marca 2022 r. nie ma prawa do świadczenia, z tytułu którego wypłacono dodatkowe roczne świadczenie pieniężne lub nie przysługiwała wypłata tego świadczenia, dodatkowe roczne świadczenie pieniężne - jako nienależnie pobrane - będzie podlegało zwrotowi.

Z uwagi na fakt, że ubezpieczony nie realizował ciążącego na nim obowiązku przedłożenia stosownych informacji o kontynuowaniu nauki, pismem z 4 października 2022 r. organ rentowy wystąpił do Wyższej Szkoły (...), Wydział Informatyki, o wskazanie okresów nauki ww. w tej szkole.

Pismem z 12 października 2022 r. Wyższa Szkoła (...) pod auspicjami PAN, Wydział Informatyki odpowiedziała, że ww. był studentem uczelni od 1 października 2020 r. do 27 kwietnia 2021 r. Organ stwierdził, że powyższe oznacza, że za okres od 1 maja 2021 r. do 31 października 2022r. ww. nienależnie pobrał świadczenia.

Odnosząc się do wskazanej w odwołaniu kwestii podjęcia nauki w Szkole Policealnej (...) organ rentowy zauważył, że pismem z 16 lutego 2023 r. wezwał ww. do przedłożenia zaświadczenia potwierdzającego naukę od 28 kwietnia 2021 r., jednakże dokumentu takiego ww. nie przedłożył (pomimo że przedłożył wypełnione wysłane z wezwaniem oświadczenie o stanie majątkowym i rodzinnym). Powyższe spowodowało przedłużenie terminu do udzielenia odpowiedzi na odwołanie. Organ wskazał, że wniosek odwołującego się o odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie

pobranego świadczenia zostanie rozpoznany po prawomocnym zakończeniu niniejszego postępowania (odpowiedź na odwołanie z 16 marca 2023 r., k. 11-11v a. s.).

Odwołujący ponownie 9 lutego 2023 r. wniósł także odwołanie od tej samej decyzji w przedmiocie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z 13 stycznia 2023 r. znak (...) (...) (...) (...) z tożsamym uzasadnieniem jak w odwołaniu z 7 lutego 2023 r. (odwołanie k. 2-3 akt sprawy VII U 407/23). Wobec powyższego zarządzeniem z 1 marca 2023 r. sprawa z tego odwołania o sygnaturze VII U 407/23 została połączona do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą VII U 396/23 i prowadzona dalej pod sygnaturą VII U 396/23 (zarządzenie k. 8 akt sprawy VII U 407/23).

Sąd ustalił, co następuje:

M. W. urodzony (...) na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 15 lutego 2010 r. znak: R (...) był uprawniony do renty rodzinnej po zmarłym 7 listopada 2007 r. L. B.. 25 czerwca 2016 r. M. W. ukończył 18 rok życia i nadal kontynuował naukę w Technikum Elektronicznym nr 1 w W.. Na podstawie decyzji z 8 września 2016 r. (znak: (...)) podjęto wypłatę renty rodzinnej do rąk ubezpieczonego od 30 września 2016 r. Ubezpieczonego pouczone, że w wypadku zaprzestania nauki zobowiązany jest do powiadomienia organu lub w wypadku kontynuowania nauki – do nadesłania zaświadczenia ze szkoły lub uczelni. Pouczono M. W. o tym, że w wypadku, gdy ustanie którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania prawa do renty rodzinnej, prawo do renty ustaje, a ubezpieczony zostanie zobowiązany do zwrotu świadczeń nienależnych, tj. wypłaconych mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie do nich prawa albo wstrzymanie wypłaty w całości lub w części (decyzja organu rentowego z 15 lutego 2010 r., decyzja organu rentowego z 8 września 2016 r. – nienumerowane karty akt rentowych).

Decyzją z 15 września 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wstrzymał wypłatę świadczenia M. W. z uwagi na brak aktualnego zaświadczenia o kontynuowaniu nauki. M. W. przedstawił zaświadczenie o kontynuowaniu nauki w roku szkolnym 2020/2021 z Wyższej Szkoły (...) w W.. Decyzją z 5 października 2020 r. wznowiono wypłatę renty rodzinnej ubezpieczonemu od 1 września 2020 r. Ubezpieczonego ponownie pouczone, że w wypadku zaprzestania nauki zobowiązany jest do powiadomienia organu lub w wypadku kontynuowania nauki – do nadesłania zaświadczenia ze szkoły lub uczelni oraz o tym, że w wypadku, gdy ustanie którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania prawa do renty rodzinnej, prawo do renty ustaje, a ubezpieczony zostanie zobowiązany do zwrotu świadczeń nienależnych, tj. wypłaconych mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie do nich prawa albo wstrzymanie wypłaty w całości lub w części (decyzja organu rentowego z 15 września 2020 r. i decyzja z 5 października 2020 r. – nienumerowane karty akt rentowych).

Na podstawie kolejnych zaświadczeń Wyższej Szkoły (...) pod Auspicjami PAN, Wydział Informatyki, z 18 września 2020 r. i 16 grudnia 2020 r., decyzją z 31 grudnia 2020 r. organ rentowy ponownie wznowił wypłatę renty rodzinnej M. W.. Z zaświadczeń powyższych wynikało, że odwołujący jest studentem Wydziału Informatyki Wyższej Szkoły (...) w W. od 10 października 2020 r. w roku akademickim 2020/2021, a planowany termin ukończenia studiów to 30 września 2024 r. (decyzja z 31 grudnia 2020 r., zaświadczenia z 18 września 2020 r. i 16 grudnia 2020 r. – nienumerowane karty akt rentowych).

Ponadto, decyzjami z 15 listopada 2021 r., 25 sierpnia 2022 r. i 12 kwietnia 2022 r. organ rentowy przyznał M. W. kolejne dodatkowe roczne świadczenie pieniężne. W pouczeniach zawartych w powyższych decyzjach tych ubezpieczony został poinformowany, że jeżeli nie miał prawa do świadczenia, z tytułu którego organ rentowy wypłacił dodatkowe świadczenie lub nie przysługiwała wypłata tego świadczenia albo świadczenie to przysługiwało w wyższej wysokości, organ rentowy ustali kwotę nienależnie pobranego świadczenia, która będzie podlegała zwrotowi (decyzje z 15 listopada 2021 r., 25 sierpnia 2022 r. i 12 kwietnia 2022 r.).

Następnie pismem z 12 października 2022 r. Wyższa Szkoła (...) w W. poinformowała Zakład Ubezpieczeń Społecznych, że odwołujący M. W. był studentem uczelni od 1 października 2020 r. do 27 kwietnia 2021 r. Wobec powyższego, 15 listopada 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zwrócił się do odwołującego z prośbą o przedłożenie zaświadczenia potwierdzającego naukę w okresie od 28 kwietnia 2021 r., ponieważ dokument ten jest niezbędny na

potwierdzenie prawidłowości wypłaty renty rodzinnej (pismo z 12 października 2022 r. – nienumerowane karty akt rentowych).

Następnie organ rentowy 13 stycznia 2023 r. zaskarżoną decyzję zobowiązał odwołującego do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 maja 2021 r. do 31 października 2022 r. w kwocie 31 083,34 zł wraz z odsetkami od 26 maja 2021 r. do 31 stycznia 2023 r. w kwocie 2984,33 zł oraz dodatku jednorazowego świadczenia pieniężnego za 2021 r. oraz 2022 r. w łącznej kwocie 3927,76 zł z powodu braku kontynuowania nauki i niepoinformowania o tym fakcie organu rentowego (decyzja z 13 stycznia 2023 r. – nienumerowane karty akt rentowych).

Od powyższej decyzji M. W. wniósł odwołanie, inicjując niniejsze postępowania (odwołanie, k. 3-4 a.s.).

W związku ze złożonym przez ubezpieczonego odwołaniem organ rentowy pismem z 16 lutego 2023 r. wezwał go do przedłożenia zaświadczenia potwierdzającego naukę od 28 kwietnia 2021r. jednakże dokumentu takiego odwołujący nie przedłożył (pismo ZUS z 16 lutego 2023 r. – nienumerowane karty akt rentowych).

W toku postępowania sądowego, zarządzeniem z 7 kwietnia 2023 r. odwołujący również został zobowiązany do złożenia w terminie 14 dni zaświadczenia ze szkoły Policealnej (...) potwierdzającego datę rozpoczęcia nauki pod rygorem uznania, że w okresie od 1 maja 2021 r. do 31 października 2022 r. nie uczył się (zarządzenie z 7 kwietnia 2023 r. k. 20 a.s.).

Odwołujący nie przedstawił takiego zaświadczenia - w odpowiedzi na wezwanie sądu wskazał jedynie, że w podanym okresie studiował na (...) Wyższej Szkole (...) i załączył zaświadczenie potwierdzające przyjęcie na studia od 3 października 2020 r. Jednak jak wynika z nadesłanego do organu rentowego zaświadczenia z Wyższej Szkoły (...) odwołujący M. W. był studentem uczelni od 1 października 2020 r. do 27 kwietnia 2021 r. Odwołujący wskazał, że legitymacja studencka miała zostać przedłużona z uwagi na pandemię COVID (korespondencja k. 25-28 a.s.).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie ww. dowodów. Dowodów z dokumentów żadna ze stron nie kwestionowała, a sąd z urzędu nie znalazł podstaw do tego, aby odmówić im wiarygodności i mocy dowodowej. W niniejszej sprawie bezsporne jest, że odwołujący M. W. był studentem uczelni od 1 października 2020 r. do 27 kwietnia 2021 r. Brak jest natomiast dowodów potwierdzających kontynuowanie przez niego nauki po 28 kwietnia 2021 r. i poinformowania o jej niekontynuowaniu organu rentowego. Sąd nie dał wiary twierdzeniom odwołującego, że był on przekonany, że przedłużenie legitymacji studenckiej do końca lutego 2022 r. w związku z pandemią Covid, wpływało na dalsze trwanie jego uprawnień do pobierania renty rodzinnej, gdyż z pouczeń jasno i precyzyjnie wynikało, że w razie zaprzestania nauki powinien on poinformować o tym organ rentowy. Doręczane odwołującemu decyzje o przyznaniu renty rodzinnej i kolejnych podjęciach jej wypłat każdorazowo zawierały pouczenie, że osoba uprawniona do renty rodzinnej jest zobowiązana powiadomić ZUS o zaprzestaniu uczęszczania do szkoły.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 13 stycznia 2023 r. znak: (...) (...) (...) jest nieuzasadnione.

Zgodnie art. 68 ust. 1 pkt. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 504 z późn. zm.) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej do czasu ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia. Zatem prawo do renty rodzinnej dla dzieci, które ukończyły 16 lat życia, z zastrzeżeniem do ukończenia nauki w szkole (pkt. 2), jest wyjątkiem od zasady przysługiwania tego prawa wszystkim dzieciom, które nie skończyły jeszcze 16 roku życia (pkt. 1) (por. wyroki Sądu Najwyższego z 24 listopada 2004 r., I UK 3/04, z 5 lipca 2012 r., I UK 65/12 i z 3 sierpnia 2012 r., I UK 96/12). Dalsze objęcie świadczeniem uzależnione jest od spełnienia odrębnych przesłanek, tj. kontynuacji nauki bądź całkowitej niezdolności do pracy lub samodzielnej egzystencji. Nie budzi więc wątpliwości, że celem renty rodzinnej jest zapewnienie uprawnionemu członkowi rodziny niezbędnego źródła utrzymania, które utracił z powodu śmierci ubezpieczonego. Wsparcie finansowe powodowane wiekiem, stanem

zdrowia bądź pobieraniem nauki w szkole, pozwala na godziwą egzystencję osób, które ze wskazanych przyczyn nie są zdolne lub nie mają możliwości samodzielnego zarobkowania.

W rozpatrywanej sprawie bezspornym jest, że odwołujący M. W. po ukończeniu 16 roku życia, był studentem Wyższej Szkoły (...) od 1 października 2020 r. do 27 kwietnia 2021 r. Brak jest natomiast dowodów potwierdzających kontynuowanie przez niego nauki po 28 kwietnia 2021 r. oraz poinformowania o jej niekontynuowaniu organu rentowego. Pomimo wezwania przez sąd, a także organ rentowy do przedstawienia zaświadczenia potwierdzającego naukę w tym okresie, ubezpieczony nie przedstawił takich dokumentów. Twierdził on jedynie, że był w tym okresie studentem Wyższej Szkoły (...) z uwagi na przedłużenie mu legitymacji studenckiej z powodu pandemii Covid. Jednak jak wynika z nadesłanego do organu rentowego zaświadczenia z Wyższej Szkoły (...) odwołujący M. W. był studentem uczelni od 1 października 2020 r. do 27 kwietnia 2021 r. Wobec powyższego nie można uznać, że kontynuował on naukę po tym okresie, bowiem nie przedstawił w tym zakresie żadnych wiarygodnych dowodów. Ubezpieczony twierdził, że uczył się następnie w policealnej szkole (...), jednak na tą okoliczność także nie przedstawił żadnych dowodów. Zdaniem sądu ubezpieczony nie wykazał, że w okresie od 1 maja 2021 r. do 31 października 2022 r. kontynuował naukę. Wyplacona mu w tym okresie renta rodzinna stanowi zatem świadczenie nienależnie pobrane. Świadczenie pobierane nienależnie rodzi po stronie ubezpieczonego obowiązek jego zwrotu na zasadach określonych w treści art. 138 powołanej ustawy emerytalnej. Zasady wynikające z treści art. 84 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 z późn. zm.), o ile nie są odmiennie uregulowane w art. 138, znajdują pełne zastosowanie w stosunku do osób, które pobrały nienależnie świadczenia. Stosownie do treści art. 138 ust. 1 osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. W myśl ust. 2 za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się: świadczenia wypłacone pomimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania, a także świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia. Mając na względzie okoliczność, że ubezpieczony pobierał świadczenie z tytułu renty rodzinnej w okresie od 1 maja 2021 r. do 31 października 2022 r. pomimo wystąpienia okoliczności powodującej ustanie prawa do jej wypłaty (zaprzestanie pobierania nauki), przy czym został pouczony o obowiązku każdorazowego informowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zaprzestaniu nauki, stosownie do treści powołanego przepisu, zobowiązany jest do zwrotu nienależnie pobranych kwot.

Sąd miał przy tym na uwadze, że ubezpieczony był świadomy tego, że utracił status studenta, a tym samym, że uprawnienie do pobierania przez niego renty rodzinnej wygasło. Nie zasługiwał na uwzględnienie argument odwołującego, że organ rentowy nie informował go o konieczności przedstawiania kolejnych zaświadczeń o kontynuacji nauki. Sąd zważył, że organ rentowy dochował wszystkich obowiązków nakreślonych przez przepisy ustawy. Jak wynika bowiem z treści decyzji z 8 września 2016 r., decyzja ta została wydana w stosunku do pełnoletniego już wówczas ubezpieczonego (a nie do jego rodzica), a odwołujący M. W. był w jej treści pouczony o konieczności powiadomienia organu rentowego o zaprzestaniu kontynuowania nauki. Za należyte pouczenie można uznać tylko takie, które jest wyczerpujące i wyraźne. Pouczenie musi być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami i zrozumiałe dla osoby, do której jest kierowane. W ocenie sądu pouczenie było konkretne, gdyż jasno wskazywało, że w sytuacji zaprzestania kształcenia, uprawniony nie może dalej pobierać renty rodzinnej. Podobne pouczenia zawierały kolejne decyzje, w tym decyzja z 31 grudnia 2020 r. o podjęciu wypłaty renty rodzinnej z uwagi na przedstawione zaświadczenie z uczelni wyższej. Ponadto, pouczenia o konieczności zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w razie braku uprawnienia do jego pobierania zawierały także decyzje o przyznaniu ubezpieczonemu dodatkowego świadczenia rocznego z 15 listopada 2021 r., 25 sierpnia 2022 r. oraz z 12 kwietnia 2022 r.

W tym stanie rzeczy, sąd przyjmując brak prawa M. W. do pobierania świadczenia z tytułu renty rodzinnej, jak również posiadanie przez ubezpieczonego świadomości tego faktu przy pobieraniu świadczenia w związku ze stosownymi pouczeniami, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie oddalił, o czym orzekł w pkt 2 sentencji wyroku.

W odwołaniu M. W. wskazywał, że nie jest w stanie pokryć kosztów należności wyliczonych przez organ rentowy z uwagi na trudną sytuację finansową. Sąd zważył jednak, że ustalenie wysokości zadłużenia z tytułu składek nie ma wpływu na rozpatrywanie wniosku o umorzenie należności. Przedmiotem niniejszego postępowania było bowiem jedynie to czy odwołujący w okresie od 1 maja 2021 r. do 31 października 2022 r. pobierał rentę rodzinną jako świadczenie nienależne i czy jest zobowiązany do jej zwrotu. Wymaga natomiast podkreślenia, że okoliczności związane z sytuacją materialną strony odwołującej mogą być rozważane przy ocenie zasadności wniosku o umorzenie należności z tytułu składek, który będzie rozpoznawany przez organ rentowy w odrębnie przeprowadzanym postępowaniu administracyjnym. W związku z powyższym okoliczności pominięte przez sąd podczas ustalania i oceny stanu faktycznego mogą być rozpoznawane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w kolejnym postępowaniu wyjaśniającym, co będzie rzutowało na wydanie decyzji w przedmiocie umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek przez ubezpieczonego.

Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ma charakter odwoławczy, gdyż inicjowane jest wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego. Przedmiotem postępowania w sprawach o świadczenia z ubezpieczeń społecznych jest zatem co do zasady kontrola decyzji organu rentowego według stanu rzeczy z chwili jej wydania. Zgodnie z art. 477⁹ § 1 k.p.c. odwołania od decyzji organów rentowych lub orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania w myśl art. 476 § 2 k.p.c. w związku z art. 477⁹ k.p.c. wyznacza w pierwszej kolejności przedmiot decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych, a w drugiej – zakres odwołania od tej decyzji. Rozpoznając odwołanie od decyzji organu rentowego, sąd ubezpieczeń społecznych rozstrzyga o jego zasadności w granicach wyznaczonych z jednej strony zakresem samego odwołania, a z drugiej treścią zaskarżonej decyzji. W rozpatrywanej sprawie organ rentowy wydał decyzję jedynie w zakresie ustalenia wysokości zadłużenia ubezpieczonego z tytułu składek. ZUS nie zajął stanowiska - w formie decyzji co do wniosku o umorzenie należności. W związku z tym sąd nie miał prawa wydać orzeczenia w tym zakresie i przekazał ten wniosek do rozpoznania organowi rentowemu w punkcie 1 sentencji wyroku.